

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 27 marca 2024 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw

(druk nr 60)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa z dnia 20 marca 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw implementuje do krajowego porządku prawnego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2101 z dnia 24 listopada 2021 r. zmieniającą dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji o podatku dochodowym przez niektóre jednostki i oddziały (Dz. Urz. UE L 429 z 01.12.2021, str. 1). Nowela w szczególności dodaje do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, 295 i 1598) rozdział 6b „Sprawozdanie o podatku dochodowym” oraz w konsekwencji wprowadza zmiany w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 685, 825 i 1705) oraz ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1015, 1723 i 1843).

Celem nowelizacji jest nałożenie na dużych przedsiębiorców (jednostkę dominującą najwyższego szczebla, jeżeli przychody ujęte w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym tej jednostki przekraczają dla każdego z 2 ostatnich lat obrotowych kwotę 3 500 000 000 zł, oraz jednostkę samodzielną, jeżeli przychody ujęte w rocznym sprawozdaniu finansowym tej jednostki przekraczają dla każdego z 2 ostatnich lat obrotowych kwotę 3 500 000 000 zł), którzy spełnią warunki określone w art. 63m ust. 1 i 2 dodawanym do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, obowiązku sporządzania, publikacji i udostępnienia sprawozdania o podatku dochodowym. Zmiana ta ma przeciwdziałać skutkom realizacji przez dużych przedsiębiorców wielonarodowych strategii agresywnego planowania

podatkowego, takim jak unikanie opodatkowania przez przedsiębiorców wielonarodowych lub płacenie przez nich nieproporcjonalnie niskich podatków. Udostępnianie informacji o zapłaconym podatku w kraju, w którym faktycznie został wygenerowany zysk, ma działać na rzecz przejrzystości podatkowej. Przygotowane sprawozdanie będzie zawierać informacje dotyczące całej działalności jednostki, w tym wszystkich jednostek zależnych, za dany rok obrotowy. Dane zwarte w sprawozdaniu mają na celu ukazanie rzeczywistego przychodu jednostki i będą składane do odpowiedniego rejestru sądowego.

Obowiązek sporządzenia, opublikowania i udostępnienia sprawozdania o podatku dochodowym za rok obrotowy będzie dotyczył wyłącznie jednostek dominujących najwyższego szczebla i jednostek samodzielnych, będących spółką kapitałową, spółką komandytowo-akcyjną albo spółką jawną bądź komandytową, której wszystkimi wspólnikami ponoszącymi nieograniczoną odpowiedzialność są spółki kapitałowe, spółki komandytowo-akcyjne lub spółki z innych państw o podobnej do tych spółek formie prawnej.

Zgodnie z art. 63m ust. 3 dodawanym do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości obowiązek sporządzenia sprawozdania o podatku dochodowym będzie wyłączony, w przypadku gdy:

- 1) jednostka dominująca najwyższego szczebla i jej wszystkie jednostki zależne oraz ich oddziały albo jednostka samodzielna i jej oddziały mają siedzibę lub stałe miejsce prowadzenia działalności wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 2) jednostka dominująca najwyższego szczebla albo jednostka samodzielna ujawnia w sprawozdaniu z działalności informacje zgodnie z art. 111a ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 2488), pod warunkiem, że informacje te dotyczą odpowiednio całej działalności prowadzonej przez jednostki powiązane ujęte w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej najwyższego szczebla albo całej działalności jednostki samodzielnej.

W art. 63n dodawanym do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości określono zasady publikowania i udostępniania sprawozdania o podatku dochodowym za rok obrotowy przez jednostkę zależną oraz oddział jednostki dominującej najwyższego szczebla albo jednostki samodzielnej.

W dodawanych do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości przepisach art. 63m–63o unormowano zakres podmiotowy, procedurę i formę składania sprawozdania, a w zmienianych art. 77, art. 78 ust. 1, i art. 79 pkt 4 i 4a wskazanej ustawy wprowadzono

sankcje za uchylenie się od realizacji obowiązku sprawozdawczego lub nienależyte realizowanie tego obowiązku.

W myśl art. 4 znowelizowane przepisy znajdą zastosowanie po raz pierwszy do sprawozdania o podatku dochodowym za rok obrotowy rozpoczynający się po dniu 21 czerwca 2024 r.

Ustawa wejdzie w życie zasadniczo po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia. Natomiast z dniem 22 czerwca 2025 r. wejdą w życie przepisy obligujące kierownika jednostki do złożenia sprawozdania o podatku dochodowym do Krajowego Rejestru Sądowego (art. 1 pkt 2 w zakresie art. 63m ust. 4 pkt 1 i ust. 5 i art. 63n ust. 5 pkt 1 i ust. 6), a także zmiany w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (art. 2) oraz ustawie z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (art. 3). Dłuższe *vacatio legis* tych przepisów zapewni przedsiębiorcom oraz Krajowemu Rejestrowi Sądowemu odpowiedni czas na przygotowanie się do wdrażanych zmian.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 8. posiedzeniu w dniu 20 marca 2024 r. Projekt ustawy był przedłożeniem rządowym (druk sejmowy nr 242). Marszałek Sejmu skierował projekt do Komisji Finansów Publicznych. Komisja po przeprowadzeniu pierwszego czytania i rozpatrzeniu projektu na posiedzeniu w dniu 19 marca 2024 r. wniosła o jego uchwalenie w brzmieniu zawartym w sprawozdaniu (druk sejmowy nr 252). Podczas drugiego czytania nie zgłoszono wniosków legislacyjnych. W trzecim czytaniu projekt poparło 431 posłów, żaden poseł nie był przeciw, żaden też nie wstrzymał się od głosu.

W trakcie prac nad projektem w Sejmie nie dokonano w odniesieniu do niego zmian istotnych z merytorycznego punktu widzenia. Sejm dokonał jedynie korekt techniczno-legislacyjnych.

III. Uwagi szczegółowe

Opiniowana ustawa nie budzi zasadniczych wątpliwości legislacyjnych, niemniej warto byłoby rozważyć następujące kwestie:

- 1) art. 1 pkt 2, art. 63n ust. 5–7 – mając na uwadze konieczność zapewnienia jednoznaczności przepisu określającego obowiązki kierownika jednostki zależnej albo

oddziału w zakresie publikacji i udostępniania sprawozdania o podatku dochodowym, kierując się terminologią przepisów zawartych w art. 63n dodawanym do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, proponuje się uściślenie, że przepis ust. 5 pkt 1 lit. a odnosi się do sprawozdania o podatku dochodowym sporządzanego przez jednostkę zależną albo oddział (w „zastępstwie” za jednostkę dominującą najwyższego szczebla albo jednostkę zależną), zaś przepis ust. 5 pkt 1 lit. b sprawozdania o podatku dochodowym sporządzonego odpowiednio przez jednostkę dominującą najwyższego szczebla albo jednostkę samodzielną (w propozycji poprawki kierowano się brzmieniem dodawanego art. 63n ust. 6 i ust. 7 pkt 1). Dodatkowo proponuje się zmianę w ust. 5 pkt 2, która polega na precyzyjnym wskazaniu zakresu przewidzianego tym przepisem obowiązku. W związku z tym, że wyraz „jednostka” używany jest w dodawanym art. 63n w różnych znaczeniach, nie jest oczywiste, że w analizowanym przepisie jest mowa o zamieszczaniu stosownych dokumentów odpowiednio na stronie internetowej jednostki zależnej albo oddziału. W proponowanym niżej brzmieniu ust. 5 pkt 2 uściśła się również, że oświadczenie, o którym mowa w tym przepisie, będzie musiało być zamieszczone na stronie internetowej w przypadku gdy sprawozdanie o podatku dochodowym sporządziła jednostka zależna albo oddział. Korekta ta przesądzi jednoznacznie, że ust. 5 pkt 2 odnosi się zarówno do sprawozdania o podatku dochodowym sporządzonego przez jednostkę dominującą najwyższego szczebla albo jednostkę samodzielną, jak i sprawozdania o podatku dochodowym sporządzonego przez jednostkę zależną albo oddział.

Ponadto zaproponowana niżej poprawka porządkuje spójniki użyte w modyfikowanych nią przepisach.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 2, w art. 63n:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W celu publikacji i udostępnienia sprawozdania o podatku dochodowym kierownik jednostki zależnej albo oddziału, w terminie 12 miesięcy od dnia bilansowego:

- 1) składa we właściwym rejestrze sądowym:
 - a) sprawozdanie o podatku dochodowym, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, wraz z oświadczeniem, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, albo
 - b) sprawozdanie o podatku dochodowym sporządzone odpowiednio przez jednostkę dominującą najwyższego szczebla albo jednostkę samodzielną, jeżeli

jednostka zależna albo oddział zostały wskazane do złożenia sprawozdania o podatku dochodowym do rejestru zgodnie z ust. 7 pkt 3, oraz

2) zamieszcza sprawozdanie o podatku dochodowym, a w przypadku sprawozdania o podatku dochodowym, o którym mowa w ust. 4 pkt 1, również oświadczenie, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, odpowiednio na stronie internetowej jednostki zależnej albo oddziału, przy czym sprawozdanie i oświadczenie są udostępniane na tej stronie przez okres co najmniej 5 lat.”,

b) w ust. 6 wyraz „lub” zastępuje się wyrazem „albo”,

c) w ust. 7 w pkt 3 wyraz „lub” zastępuje się wyrazem „albo”;

2) art. 1 pkt 2, art. 63o ust. 9 – mając na względzie § 10 Zasad techniki prawodawczej (nakaz zachowania konsekwencji terminologicznej) oraz stosowaną przez ustawodawcę terminologię w innych dodawanych do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości przepisach, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę. W poprawce tej oprócz korekty terminologicznej proponuje się również modyfikację spójnika. Użyty w przepisie spójnik alternatywy łącznej „lub” powinien być zastąpiony spójnikiem alternatywy rozłącznej „albo”.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 2, w art. 63o w ust. 9 wyrazy „grupy lub” zastępuje się wyrazami „grupy kapitałowej albo”.

Jakub Zabielski

Główny legislator